

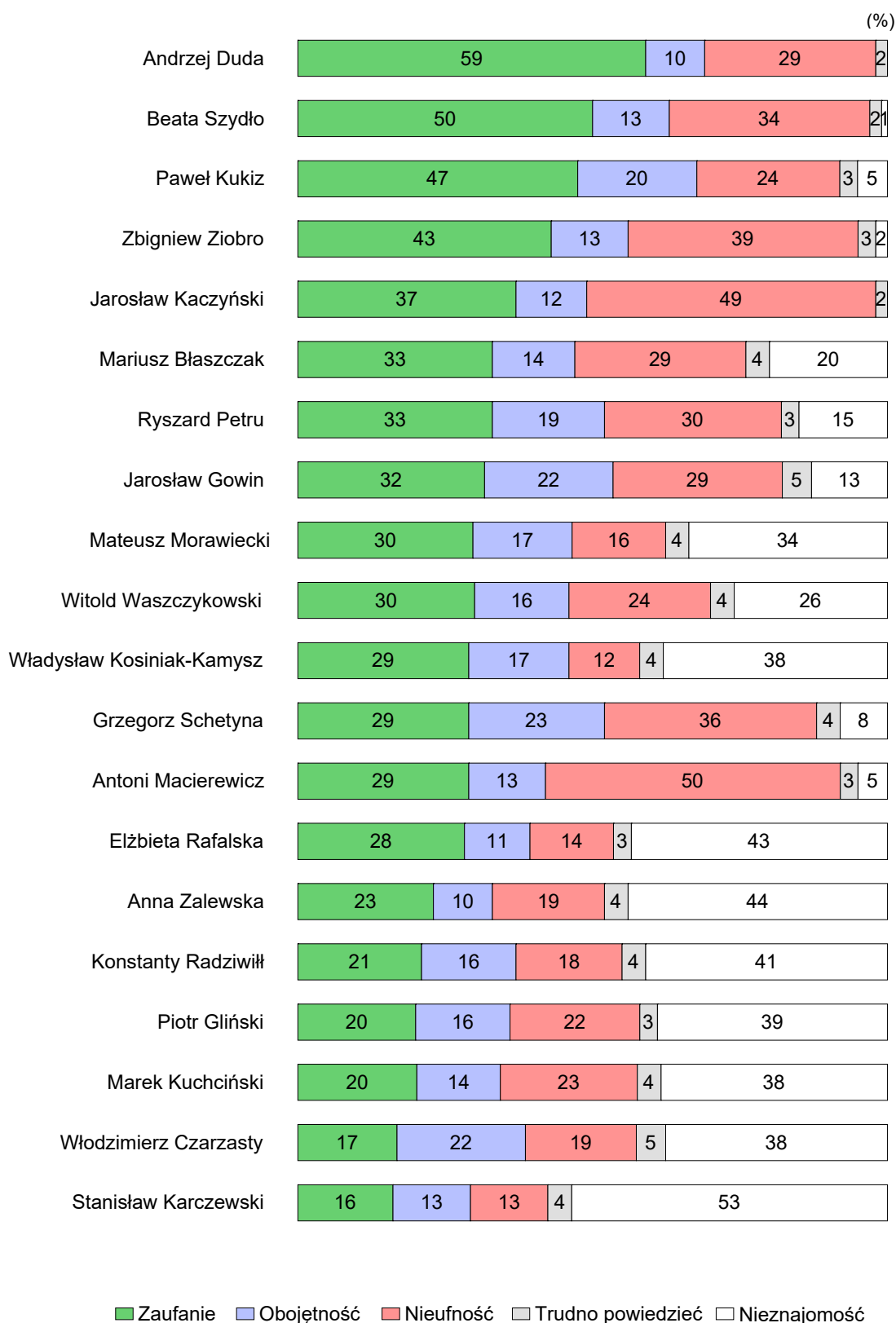
Zaufanie do polityków we wrześniu

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

We wrześniu nadal największym zaufaniem Polaków cieszy się prezydent Andrzej Duda¹. Aktualne notowania prezydenta są jednak słabsze od jego wyników z okresu wakacji. Zaufanie do głowy państwa wyraża obecnie 59% ankietowanych – o 5 punktów procentowych mniej niż w ostatniej dekadzie sierpnia. Drugie miejsce na liście najczęściej obdarzanych zaufaniem polityków, podobnie jak w ubiegłych miesiącach, zajmuje premier Beata Szydło. Szefowej rządu ufa co drugi badany (50%), a więc również mniej niż rejestrowaliśmy w lipcu i sierpniu (od sierpnia spadek o 5 punktów procentowych).

Trzecie miejsce w tej klasyfikacji, z identycznym jak w ubiegłym miesiącu wynikiem, zajmuje Paweł Kukiz (47% deklaracji zaufania), a na kolejnych pozycjach lokują się: Zbigniew Ziobro, któremu ufa nieco ponad dwie piąte badanych (43%) oraz prezes PiS Jarosław Kaczyński, który cieszy się zaufaniem 37% respondentów. Notowania tych polityków nie zmieniły się znacząco od ubiegłego miesiąca.

Kolejne miejsca, z zaufaniem jednej trzeciej ankietowanych, zajmują: szef MSWiA Mariusz Błaszczak i lider Nowoczesnej Ryszard Petru (po 33% wskazań) oraz wicepremier i minister nauki i szkolnictwa wyższego Jarosław Gowin (32%). Blisko co trzeci badany ma zaufanie do szefa polskiej dyplomacji Witolda Waszczykowskiego oraz do wicepremiera i ministra rozwoju Mateusza Morawieckiego (po 30% deklaracji zaufania), ministra obrony narodowej Antoniego Macierewicza, liderów ugrupowań tworzących poprzednią koalicję rządową – Grzegorza Schetyny i Władysława Kosiniaka-Kamysza (po 29%) oraz stosunkowo najmniej znanej w tym gronie, ale dobrze ocenianej przez rozpoznające ją osoby, minister rodziny, pracy i polityki społecznej Elżbiety Rafalskiej (28% deklaracji zaufania).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (316) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 8–15 września 2016 roku na liczącej 981 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1. Stosunek do polityków we wrześniu 2016

	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	IX '16	Różnica od VIII '16	IX' 16	Różnica od VIII '16		
	w procentach					
Andrzej Duda	59	-5	29	5	10	0
Beata Szydło	50	-5	34	5	13	1
Paweł Kukiz	47	0	24	-1	20	5
Zbigniew Ziobro	43	1	39	3	13	2
Jarosław Kaczyński	37	0	49	2	12	0
Mariusz Błaszczak	33	0	29	5	14	20
Ryszard Petru	33	0	30	1	19	15
Jarosław Gowin	32	-1	29	3	22	13
Mateusz Morawiecki	30	-2	16	5	17	34
Witold Waszczykowski	30	2	24	4	16	26
Władysław Kosiniak-Kamysz	29	1	12	-1	17	38
Grzegorz Schetyna	29	4	36	-4	23	8
Antoni Macierewicz	29	-1	50	2	13	5
Elżbieta Rafalska	28	-1	14	3	11	43
Anna Zalewska	23	2	19	6	10	44
Konstanty Radziwiłł	21	-1	18	5	16	41
Piotr Gliński	20	-1	22	3	16	39
Marek Kuchciński	20	0	23	5	14	38
Włodzimierz Czarzasty	17	4	19	0	22	38
Stanisław Karczewski	16	0	13	2	13	53

Pytanie brzmiało: *Ludzie aktywni publicznie – swoim zachowaniem, tym, co mówią, do czego dążą – budzą mniejsze lub większe zaufanie. Przedstawimy teraz Panu(i) listę osób aktywnych w życiu politycznym naszego kraju. O każdej z nich proszę powiedzieć, w jakim stopniu budzi ona Pana(i) zaufanie. Odpowiadając, proszę posłużyć się skalą, na której -5 oznacza, że osoba ta budzi w Panu(i) głęboką nieufność, 0 – że jest ona Panu(i) obojętna, a +5 oznacza, że ma Pan(i) do tej osoby pełne zaufanie. Oczywiście może się Pan(i) posługiwać innymi ocenami tej skali. Jeżeli kogoś Pan(i) nie zna, proszę powiedzieć.*

Odsetki badanych wyrażających zaufanie – wskazania punktów od +1 do +5, nieufność – wskazania punktów od -1 do -5, obojętność – 0.

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi.

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań														
	2015						2016								
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	w procentach														
M. Błaszczak	-	-	-	-	18	20	23	22	30	31	29	28	31	33	33
W. Czarzasty	-	-	-	-	-	-	-	15	15	17	18	15	14	13	17
A. Duda	56	56	55	56	55	52	56	56	59	58	57	58	62	64	59
P. Gliński	-	-	-	-	13	16	18	17	24	21	23	-	23	21	20
J. Gowin	25	25	27	25	29	30	27	29	33	35	31	29	32	33	32
J. Kaczyński	32	30	32	31	32	30	34	33	36	36	32	36	37	37	37
S. Karczewski	-	-	-	-	-	8	-	-	15	15	17	15	15	16	16
W. Kosiniak-Kamysz	17	19	-	-	22	25	25	23	31	31	33	27	27	28	29
M. Kuchciński	-	-	-	-	-	13	14	16	21	19	20	18	19	20	20
P. Kukiz	48	42	38	38	44	45	45	49	52	51	45	44	48	47	47
A. Macierewicz	-	-	-	16	19	22	26	26	28	28	27	27	30	30	29
M. Morawiecki	-	-	-	-	-	18	22	24	31	28	29	28	33	32	30
R. Petru	16	17	20	23	30	39	37	36	39	41	39	33	33	33	33
K. Radziwiłł	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	20	20	22	22	21
E. Rafalska	-	-	-	-	-	-	6	11	24	29	26	-	29	29	28
G. Schetyna	33	36	35	37	33	32	32	31	32	30	31	26	25	25	29
B. Szydło	37	37	37	39	43	46	49	49	52	52	48	50	54	55	50
W. Waszczykowski	-	-	-	-	-	16	19	22	31	28	27	26	30	28	30
A. Zalewska	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	21	23
Z. Ziobro	28	28	30	28	29	31	35	33	39	40	-	36	42	42	43

Tabela 3. Zmiany **nieufności** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań														
	2015						2016								
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	w procentach														
M. Błaszczak	-	-	-	-	20	23	22	20	29	29	28	26	24	24	29
W. Czarzasty	-	-	-	-	-	-	-	21	20	17	20	18	17	19	19
A. Duda	19	16	21	20	19	30	28	27	28	29	30	27	24	24	29
P. Gliński	-	-	-	-	14	20	22	19	22	21	23	-	18	19	22
J. Gowin	29	27	26	28	25	28	30	28	27	27	28	29	26	26	29
J. Kaczyński	48	49	50	50	49	53	49	50	49	48	53	49	47	47	49
S. Karczewski	-	-	-	-	-	6	-	-	11	11	13	12	10	11	13
W. Kosiniak-Kamysz	8	8	-	-	7	11	12	14	15	12	14	11	13	13	12
M. Kuchciński	-	-	-	-	-	16	17	14	16	18	21	18	18	18	23
P. Kukiz	24	27	28	30	27	27	28	25	25	22	27	26	24	25	24
A. Macierewicz	-	-	-	53	55	55	50	45	49	50	51	49	48	48	50
M. Morawiecki	-	-	-	-	-	7	8	9	9	9	10	12	11	11	16
R. Petru	9	9	13	16	14	18	26	26	27	28	29	31	31	29	30
K. Radziwiłł	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	12	18	12	13	18
E. Rafalska	-	-	-	-	-	-	5	10	13	12	13	-	11	11	14
G. Schetyna	26	24	23	21	24	27	32	32	34	35	34	40	41	40	36
B. Szydło	20	23	29	30	27	33	31	33	33	32	35	32	29	29	34
W. Waszczykowski	-	-	-	-	-	12	18	17	24	25	26	24	21	20	24
A. Zalewska	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	13	19
Z. Ziobro	42	41	39	40	41	44	39	39	39	38	-	38	38	36	39

Na niższym poziomie, około jednej piątej pozytywnych wskazań, kształtuje się zaufanie do pozostałych uwzględnionych w badaniu przedstawicieli rządu: minister edukacji narodowej Anny Zalewskiej (23%), szefa resortu zdrowia Konstantego Radziwiłła (21%), wicepremiera i ministra kultury i dziedzictwa narodowego Piotra Glińskiego, a także do marszałka Sejmu Marka Kuchcińskiego (po 20%). Wszyscy ci politycy są stosunkowo mało znani – nie identyfikuje ich mniej więcej dwie piąte respondentów. Są też dość kontrowersyjnie odbierani przez rozpoznające ich osoby i podobnie często spotykają się z zaufaniem, jak i nieufnością badanych.

Ostatnie miejsca we wrześniowym rankingu zaufania przypadły liderowi SLD Włodzimierzowi Czarzastemu oraz najmniej znanemu spośród polityków uwzględnionych w sondażu – marszałkowi Senatu Stanisławowi Karczewskiemu. Ufa im odpowiednio 17% i 16% badanych.

Spośród uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej największą nieufność budzą Antoni Macierewicz oraz Jarosław Kaczyński. Brak zaufania do tych polityków deklaruje odpowiednio 50% i 49% ankietowanych. W ich społecznym odbiorze nieufność zdecydowanie przeważa też nad zaufaniem. Sporą nieufność wśród badanych budzą Zbigniew Ziobro (39%), Grzegorz Schetyna (36%) oraz premier Beata Szydło (34%).

O ile wakacje sprzyjały politykom, w tym przede wszystkim przedstawicielom obozu władzy – uzyskiwali oni bardziej przychylne i mniej krytyczne oceny, o tyle dość burzliwy i angażujący emocje polityczny początek nowego sezonu zaznacza się na ogół niewielkim, ale dość powszechnym pogorszeniem się notowań przedstawicieli rządu, a także prezydenta.

Po okresie wyjątkowo dobrych ocen, jakie rejestrowaliśmy w lipcu i sierpniu, we wrześniu deklarowane zaufanie do prezydenta Andrzeja Dudy zmalało (spadek o 5 punktów procentowych), przybyło zaś badanych mających do niego negatywne nastawienie (wzrost nieufności o 5 punktów). Takie same zmiany obserwujemy w notowaniach premier Beaty Szydło, która w ostatnich dwóch miesiącach również uzyskiwała dobre, lepsze od wcześniej rejestrowanych, noty. Zaufanie do szefowej rządu wyraża obecnie o 5 punktów procentowych mniej badanych niż pod koniec sierpnia, a więcej osób jej nie ufa (wzrost o 5 punktów). Wrześniowe oceny prezydenta i pani premier okazały się tym samym zbliżone do rejestrowanych w czerwcu i nie odbiegają znacząco od ich ocen z pierwszego półrocza 2016 roku.

Gorsze niż w sierpniu są notowania wicepremiera Mateusza Morawieckiego. Nie ubyło wprawdzie znacząco badanych, którzy mu ufają, wyraźnie zwiększyła się jednak grupa ankietowanych mających doń krytyczne nastawienie (wzrost nieufności o 5 punktów

procentowych). Są to najslabsze z dotychczasowych ocen tego polityka, niemniej jednak Mateusz Morawiecki nadal pozostaje jednym z najlepiej ocenianych członków urzędującego gabinetu – w jego społecznych notowaniach zaufanie prawie dwukrotnie przeważa nad nieufnością (odpowiednio 30% deklaracji zaufania i 16% deklaracji nieufności). Dość wyraźny, pięciopunktowy wzrost krytycyzmu rejestrujemy w tym miesiącu również w stosunku do szefa MSWiA Mariusza Błaszczaka, ministra zdrowia Konstantego Radziwiłła oraz marszałka Sejmu Marka Kuchcińskiego. Gorzej niż w sierpniu wypada ponadto bilans ocen minister edukacji narodowej Anny Zalewskiej, która wraz z rozpoczęciem nowego roku szkolnego i w związku z zapowiadanymi reformami w systemie edukacji dość wyraźnie zyskała na rozpoznawalności. W stosunku do sierpnia odsetek identyfikujących ją osób wzrósł o 7 punktów procentowych. Jednocześnie przybyło jednak badanych mających do niej negatywne nastawienie (wzrost nieufności o 6 punktów), a tylko nieznacznie zwiększyła się grupa respondentów, którzy jej ufają (wzrost o 2 punkty – różnica w granicach błędu pomiaru). Minimalnie słabsze niż w ubiegłym miesiącu okazały się także notowania ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego Zbigniewa Ziobry, wicepremiera i ministra kultury i dziedzictwa narodowego Piotra Glińskiego, szefa resortu nauki i szkolnictwa wyższego wicepremiera Jarosława Gowina oraz minister rodziny, pracy i polityki społecznej Elżbiety Rafalskiej (we wszystkich przypadkach wzrost nieufności po 3 punkty procentowe).

Znacznie krótsza jest w tym miesiącu lista polityków, którzy zyskali w ocenie badanych. Inaczej niż w ubiegłych miesiącach, zaliczają się do nich jedynie dwaj przedstawiciele ugrupowań opozycyjnych – szef PO Grzegorz Schetyna, który, po trzech miesiącach nie najlepszych notowań, we wrześniu spotkał się z nieco bardziej przychylną oceną badanych (wzrost zaufania o 4 punkty procentowe i taki sam spadek nieufności), oraz lider pozaparlamentarnego SLD Włodzimierz Czarzasty (wzrost zaufania o 4 punkty).

ŚREDNIE OCEN

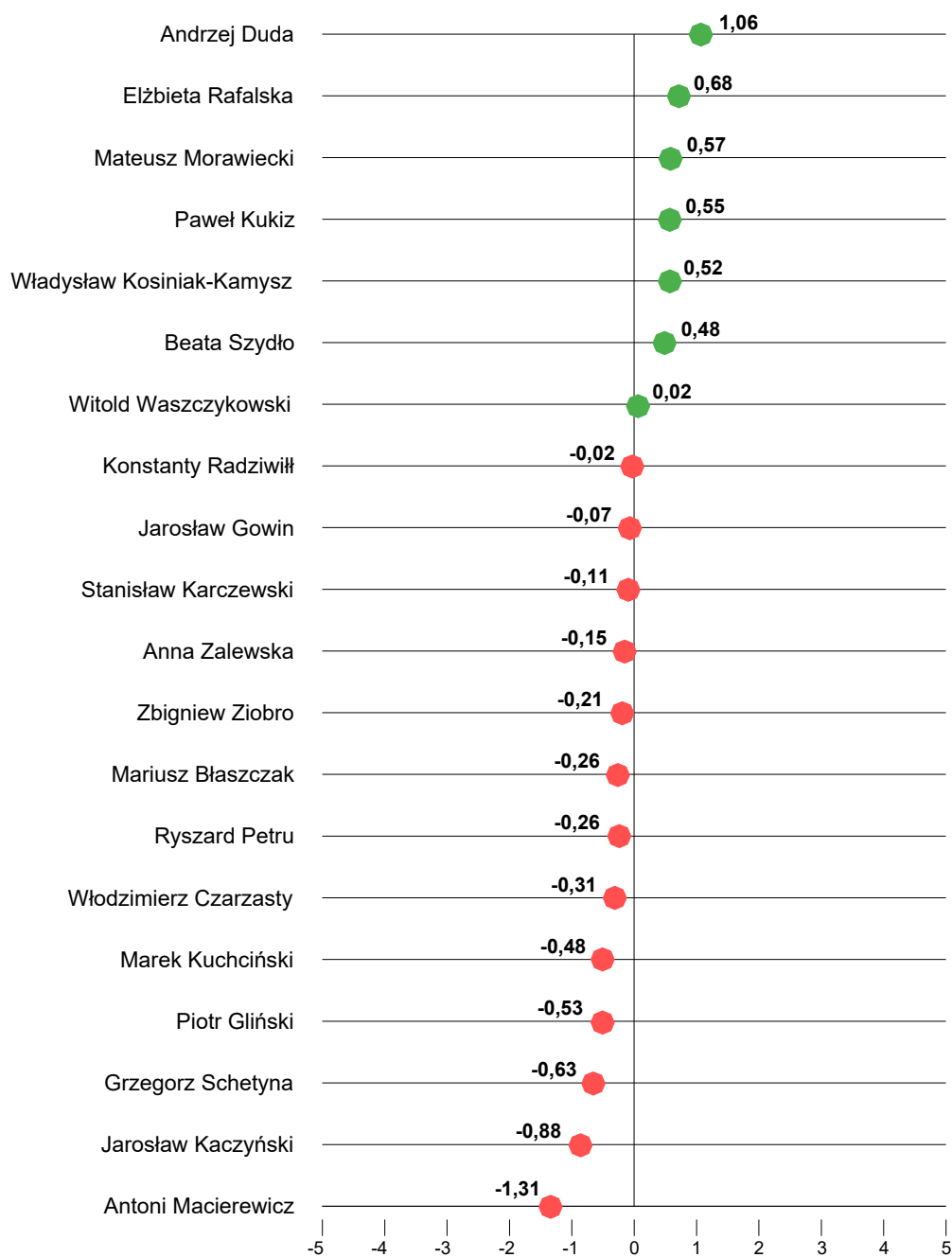
W naszym pytaniu badani oceniają poszczególnych polityków posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty określić można z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Omawiane powyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania i nieufności. Prezentowane były łączne odsetki badanych wyrażających zaufanie (wskazania punktów +1 do +5), obojętność (0) i nieufność (-1 do -5) wobec poszczególnych polityków, a także stopień ich nieznanomości, które

odnosiły się do ogółu badanych. Natomiast średnia ocen jest syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień, przy wyeliminowaniu różnic wynikających ze stopnia znajomości poszczególnych polityków.

Tak jak w ubiegłych miesiącach, niekwestionowanym liderem rankingu średnich ocen jest najczęściej obdarzany przez Polaków zaufaniem prezydent Andrzej Duda (średnia ocen wynosi 1,06). W jego ocenach zaufanie ponad dwukrotnie przeważa nad nieufnością. Drugie miejsce w tej klasyfikacji przypadło minister rodziny, pracy i polityki społecznej Elżbiecie Rafalskiej (0,68), która w tym miesiącu wyprzedziła dotychczasowego wicelidera tego rankingu Mateusza Morawieckiego (0,57). Wysoką średnią ocen, świadczącą o dużej przewadze zaufania nad nieufnością, mają jeszcze Paweł Kukiz (0,55), lider PSL Władysław Kosiniak-Kamysz (0,52) i premier Beata Szydło (0,48). Pozostali politycy odbierani są już wyraźnie gorzej.

Średnie ocen zbliżone do wartości środka skali (0) świadczą o tym, że zaufanie i nieufność niemal całkowicie równoważą się w społecznych ocenach szefa MSZ Witolda Waszczykowskiego, ministra zdrowia Konstantego Radziwiłła oraz wicepremiera i ministra nauki i szkolnictwa wyższego Jarosława Gowina (średnie ocen w granicach od +0,02 do -0,07). Negatywne noty w niewielkim tylko stopniu przeważają w ocenach marszałka Senatu Stanisława Karczewskiego i minister edukacji narodowej Anny Zalewskiej (średnie ocen wynoszą odpowiednio -0,11 i -0,15). Trochę gorzej wypada bilans Zbigniewa Ziobry (-0,21), Mariusza Błaszczaka i Ryszarda Petru (średnie ocen po -0,26) oraz Włodzimierza Czarzastego (-0,31). Niską średnią ocen, świadczącą o dużej przewadze negatywnych nastawień, uzyskują natomiast Marek Kuchciński (-0,48), Piotr Gliński (-0,53) i Grzegorz Schetyna (-0,63). W jeszcze większym stopniu nieufność dominuje w społecznych ocenach prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego (średnia ocen -0,88). Spośród uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej zdecydowanie najgorzej odbierany jest jednak szef MON Antoni Macierewicz (średnia ocen wynosi -1,31).

RYS. 1. ZAUFIANIE DO POLITYKÓW WE WRZEŚNIU 2016 – ŚREDNIE NA SKALI OD -5 „GŁĘBOKA NIEUFNOŚĆ” DO +5 „PEŁNE ZAUFIANIE”

Porównanie aktualnych i ubiegłomiesięcznych średnich ocen wskazuje, że wraz z rozpoczęciem nowego sezonu politycznego wielu polityków przynajmniej nieznacznie straciło w ocenie badanych. Zmiany te były na ogół niewielkie i w większości przypadków nie zaważyły w stopniu istotnym statystycznie na całościowych ocenach tych polityków. Słabe natężenie miał odnotowany na poziomie zagregowanych deklaracji dość wyraźny spadek zaufania, a także wzrost nieufności w stosunku do prezydenta Andrzeja Dudy i premier Beaty Szydło. Jedynymi politykami, w przypadku których można mówić o istotnych, aczkolwiek także niezbyt dużych stratach wizerunkowych, są minister zdrowia Konstanty Radziwiłł (spadek wartości średniej ocen o -0,33 punktu) oraz wicepremier i szef resortu rozwoju Mateusz Morawiecki (różnica średnich -0,42 punktu).

Nieistotny statystycznie okazał się także niewielki wzrost zaufania do Grzegorza Schetyny i Włodzimierza Czarzastego, którzy jako jedyni spotkali się obecnie z nieco bardziej przychylną niż pod koniec sierpnia oceną badanych.

Tabela 4

Politycy (kolejność według kierunku i wielkości zmian)	Zmiany średnich zaufania na skali od -5 do +5		
	VIII '16	IX '16	Różnica
Włodzimierz Czarzasty	-0,57	-0,31	0,26
Grzegorz Schetyna	-0,84	-0,63	0,21
Paweł Kukiz	0,51	0,55	0,04
Władysław Kosiniak-Kamysz	0,52	0,52	0
Ryszard Petru	-0,23	-0,26	-0,03
Witold Waszczykowski	0,10	0,02	-0,08
Jarosław Kaczyński	-0,76	-0,88	-0,12
Jarosław Gowin	0,07	-0,07	-0,14
Elżbieta Rafalska	0,86	0,68	-0,18
Andrzej Duda	1,25	1,06	-0,19
Stanisław Karczewski	0,10	-0,11	-0,21
Antoni Macierewicz	-1,09	-1,31	-0,22
Zbigniew Ziobro	0,03	-0,21	-0,24
Mariusz Błaszczak	0,00	-0,26	-0,26
Beata Szydło	0,75	0,48	-0,27
Anna Zalewska	0,16	-0,15	-0,31
Piotr Gliński	-0,21	-0,53	-0,32
Marek Kuchciński	-0,16	-0,48	-0,32
Konstanty Radziwiłł	0,31	-0,02	-0,33*
Mateusz Morawiecki	0,99	0,57	-0,42*

* Różnica średnich ocen istotna statystycznie na poziomie 0,05

Największym zaufaniem Polaków niezmiennie cieszą się piastujący najwyższe funkcje w państwie prezydent Andrzej Duda i premier Beata Szydło. Trzecie miejsce – w tym miesiącu z niewiele gorszym od szefowej rządu wynikiem – zajmuje Paweł Kukiz. Biorąc pod uwagę średnią ocen można stwierdzić, że wyraźnie pozytywne notowania mają jeszcze minister rodziny, pracy i polityki społecznej Elżbieta Rafalska oraz wicepremier i minister rozwoju Mateusz Morawiecki. Największą nieufność budzą z kolei minister obrony narodowej Antoni Macierewicz oraz lider rządzącej partii Jarosław Kaczyński – brak zaufania wobec tych polityków deklaruje połowa ankietowanych.

Wrzesień przyniósł niewielkie pogorszenie ocen polityków obozu rządzącego. Spadło zaufanie do prezydenta Andrzeja Dudy i premier Beaty Szydło. Odnotowaliśmy wzrost krytycyzmu wobec wicepremiera Mateusza Morawieckiego, szefa MSWiA Mariusza Błaszczaka, ministra zdrowia Konstantego Radziwiłła, marszałka Sejmu Marka Kuchcińskiego oraz minister edukacji narodowej Anny Zalewskiej. Wydaje się jednak, że zmiany te mają głównie charakter korekty lepszych, bardziej przychylnych ocen uzyskiwanych przez polityków obozu rządzącego w okresie wakacyjnym. W większości przypadków ich notowania powróciły bowiem do poziomu sprzed wakacji, jedynie wicepremier Morawiecki odnotował najslabszy wynik w swej karierze.

Inaczej niż w ubiegłych miesiącach, we wrześniu w ocenie społecznej zyskali nieco przedstawiciele opozycji – szef PO Grzegorz Schetyna oraz lider pozaparlamentarnego SLD Włodzimierz Czarzasty.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA